

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Účinnost sociální a migrační politiky státu uplatňované vůči nezletilým cizincům bez doprovodu dospělé osoby

Autorka: Lenka Svobodová

Oponentka: Mgr. Petra Khollová, Organizace pro pomoc uprchlíkům, Kovářská 4, Praha 9

Diplomová práce Lenky Svobodové se věnuje poměrně úzkému tématu, k němuž neexistuje mnoho literatury a kromě několika publikací vydaných neziskovými organizacemi nebyla problematika nezletilých cizinců bez doprovodu na území ČR dosud zpracována. Autorka tedy musela vycházet zejména z právních předpisů, jež se na cílovou skupinu nezletilých bez doprovodu vztahují a především z osobní praxe, kterou absolvovala, což je z práce patrné.

Autorka se v práci snaží zjistit, zda je stávající systém péče o nezletilé cizince, kteří pobývají na území ČR bez doprovodu rodičů či jiných zákonných zástupců, dostačující. Zároveň se snaží zhodnotit, do jaké míry jsou migrační a sociální politika vzájemně provázané a nakolik je péče poskytovaná této cílové skupině efektivní, a to i s ohledem na jejich přípravu na samostatný život po odchodu ze zařízení ústavní výchovy.

V první části se autorka věnuje obecně problému migrace a jejím možným definicím, z nichž pak vychází i při výčtu důvodů, které mohou vést nezletilé bez doprovodu k odchodu ze země původu. Zároveň v této kapitole definuje, kdo je vlastně považován ze „nezletilého bez doprovodu“. Dále zde autorka pro úplnost uvádí pojmy, které s problematikou migrace nezletilých bez doprovodu bezprostředně souvisí.

V druhé části se autorka velmi podrobně věnuje právnímu rámci problematiky nezletilých bez doprovodu, který přehledně člení na kapitolu věnovanou mezinárodnímu právnímu rámci a kapitolu věnovanou české právní úpravě. Je třeba ocenit, jak detailně se věnuje právním předpisům Evropské unie, a také fakt, že neopomněla zmínit postupné zpříšňování evropské azylové a migrační politiky, které má zásadní dopad i na postavení nezletilých cizinců bez doprovodu na území.

Třetí část diplomové práce se již věnuje samotnému systému péče o nezletilé cizince bez doprovodu na území ČR. Autorka popisuje systém péče od okamžiku identifikace nezletilého, přes jeho svěření do náhradní výchovy (v tomto případě většinou umístění do zařízení ústavní výchovy), péči poskytovanou nezletilým cizincům v tomto zařízení až po okamžik, kdy již zletilý cizinec opouští Zařízení pro děti – cizince.

Pro praktickou část diplomové práce autorka zvolila případové studie, což se vzhledem k nízkému počtu zástupců cílové skupiny i ke zvolenému cíli práce jeví jako adekvátní. Jednotlivé případy byly zvoleny tak, aby ukázaly jak pozitivní aspekty systému péče o nezletilé bez doprovodu tak i mezery v tomto systému.

Práce je velmi dobře strukturovaná a vyvážená, jednotlivé kapitoly a subkapitoly jsou na sebe vzájemně navázány. Autorka téma zvládla solidně, práci nelze vytknout nic zásadního. Ze závěrů, k nimž došla je patrné, že autorka nemá pouze povrchní znalost problematiky, ale jsou jí známy souvislosti a je schopna velmi dobře interpretovat získané informace a vyvozovat z nich závěry. Zde je nutno vyzdvihnout zejména její závěry týkající se nedostatečné přípravy

nezletilých na samostatný život po odchodu ze zařízení ústavní výchovy a mezer v systému následné péče.

Z drobných nepřesností pouze upozorňuji na str. 28, že Velké Přílepy fungují od roku 2008 jako detašované pracoviště Příjímacího střediska MV na letišti Praha – Ruzyně a nikoli jako detence. Na str. 19 a str. 34 autorka používá název mezinárodní organizace „Zachraňte děti“, „Save the Children“ je však oficiální název organizace, který se nepřekládá. Na str. 59 je použit termín „oddělení cizinecké a pohraniční policie“, od vstupu ČR do Schengenu však již existují pouze oddělení cizinecké policie a nikoli pohraniční. Na str. 58 autorka cituje statistiky Ministerstva vnitra zahrnující nezletilé žadatele o azyl přicházející v jednotlivých letech do ČR. Pro úplnější představu o zemích, odkud nezletilí přicházejí, by však bylo vhodné použít např. i statistiky Zařízení pro děti – cizince, které sice zahrnují pouze děti umístěné v tomto zařízení, ale obsahují i data o nezletilých nežádajících o azyl. Na předních místech těchto statistik by tak byl například Vietnam a Bulharsko, o nichž se autorka v práci nezmiňuje. Nakonec ještě upozornění na malou nepozornost na str. 83, kde došlo pravděpodobně k vynechání části textu ve větě „ Díky návštěvě zdravotní pojišťovny v době mezi ukončením azylové procedury a vydáním povolení k trvalému pobytu.“

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat známkou výborně.

Námět pro obhajobu: Je vhodné začleňování cizinců do českých domů na půl cesty? – rozdíly v potřebách klientů českých domů na půl cesty, kteří opouštějí výchovná zařízení po dlouhodobém nebo celoživotním pobytu a cizinců přicházejících do ČR bez doprovodu rodičů většinu ve věku 16 – 18 let, spektrum poskytovaných služeb.

V Praze dne 7.9.2008.

Mgr. Petra Khollová

ORGANIZACE PRO POMOC UPRCHLÍKŮM
Kovářská 4
190 00 Praha 9
IČO: 45768676